

Den spanska revolutionens historiska betydelse

Augustin Souchy

1939

Fascismens tillfälliga seger i Spanien och det därmed sammanhängande likaledes tillfälliga nederlaget för den av syndikalismens principer präglade sociala revolutionen kan, rätt besett icke vara någon källa till missmod för syndikalismens anhängare i andra länder; tvärtom måste den sociala revolutionens stordåd vara en ständig inspirationskälla till nya ansträngningar och nya tag. Den spanska revolutionen, som till en så övervägande grad lade den ekonomiska kontrollen över den produktiva verksamheten i händerna på arbetarnas syndikat, bevisade, att en samhällsomdaning efter dessa linjer är möjlig och att arbetarna ha förmåga att likvidera kapitalismen och bygga upp den socialistiska ordningen.

Den 19 juli 1936 utbröt fascistresningen. Efter Italiens och Tysklands exempel ville militärkamarillan tvinga det spanska folket under fascismens ok. Men det spanska folket försvarade sig. Inspirerade utav anarkismens revolutionära traditioner, grep arbetarrörelsens militanter till vapen. Det lyckades att i halva Spanien slå tillbaka fascisterna. Samtidigt började arbetarna den sociala revolutionen. De åstadkommo socialistiska skapelser, som ställde allt i skuggan av vad som hittills presterats på den sociala nydaningens område.

Efter två och ett halvt år segrade den internationella reaktionen. Privategendomen återinsattes i sina förrättigheter, kyrkans och aristokratiens privilegier återställdes. Folkets nyupprättade skolor stängdes, arbetarnas och böndernas kollektiver upplöstes, alla frihetliga inrättningar förstördes. Fascismen triumferade. Trots allt förblir det revolutionära Spanien det väldigaste socialistiska experimentet för den internationella arbetarrörelsen. Vad som på det ekonomiska området framskapades av de spanska arbetarna och bönderna mitt under borgarkriget, och vad som gjordes för höjandet av arbetarklassens kultur, går långt utöver allt det, som någonsin socialdemokratin åstadkommit på den sociala lagstiftningens väg, eller bolsjevikerna genom statstvång. Och, förunderligt nog, det var icke pseudovetenskapliga teorier, som voro ledande för det spanska folket; dess kompass var dess frihetssträvan, dess ideal och djupa längtan efter social rättvisa.

Man väntade ingenting genom statsdekret. Jordens och produktionsmedlens, transportväsendets och fabrikkernas expropriation var arbetarklassens eget verk. Initiativen till kampen utgick den 19 juli från arbetarna själva. Och initiativen till omvandlingen av den kapitalistiska produktionen till en kollektivistisk och socialistisk sådan togos också uteslutande av arbetarna och deras fackliga organisationer. I detta arbetarklassens initiativ för socialismens seger ligger den stora betydelsen för framtiden.

Den djupgående sociala omvandling, som försiggick i Spanien efter den 19 juli, har man från visst håll försökt att framställa såsom obetydlig. Denna nya socialistiska verklighet framställdes avsiktligen ensidigt och felaktigt. Att kapitalismens representanter baktalade det spanska folket och den spanska revolutionens verk, behöver ingen förundra sig över. Förlusten av privilegierna förmörkade deras omdöme. Mera beklagligt är kommunisternas angrepp på revolutionens skapelser. Den kommunistiska Internationalen bekämpade kollektiviseringen och socialiseringen i Spanien, d. v. s. just det, varigenom den spanska revolutionen uppnådde sin säregna socialistiska och frihetliga prägel. Moskvas fiendskap mot socialismens förverkligande får man delvis tillskriva att det icke var kommunisternas verk. Kommunistdiktatorerna fördöma varje initiativ, som icke är deras. Att kollektiviseringarna och den påbörjade socialiseringen främjades av syndikalisterna och anarkisterna, det kunde Moskva icke tolerera. Hellre en frontställning tillsammans med de kapitalistiska demokratierna än att understödja de av de spanska arbetarna och bönderna skapade frihetliga inrättningarna. Genom att uppvisa fel och misstag, som finnas i alla nya skapelser, framställde man kollektiverna som karikatyrer. Ändamålet var att diskreditera kollektivismen hos massorna och att göra dessa mogna för den statssocialistiska ideologin och praktiken. Om allt förstatligas och om staten kontrolleras utav Moskva, kunde den kommunistiska internationalen triumfera och Spanien tjäna Rysslands utrikespolitik.

Men de kommunistiska manövrerna kunde icke förhindra socialismens förverkligande. Den kommunistiska brigaden Lister försökte i Aragonien, på sommaren 1937, att förstöra lantkollektiven. Resultatet var att några månader senare uppbyggdes kollektiven på nytt, bättre och stabilare än förr.

Det spanska proletariatet ville själv icke alltför mycket briljera med sina storartade konstruktiva resultat på det ekonomiska området. Ensamt, som det var, och i behov av utlandets hjälp, hoppades det, att det kapitalistiska utlandet skulle vara mera sympatiskt, ju mindre socialismen förverkligades i Spanien. Det var fel. Att jorden, fabriker o. s. v. beslagtogs kunde icke döljas; att en social revolution försiggick, blev ingen hemlighet. Kapitalisterna i de demokratiska länderna var deras fiender. Chamberlains och Léon Blums noninterventionspolitik förberedde deras nederlag liksom Hitlers och Mussolinis direkta ingripande mot dem.

Men varför skulle man icke i dag, efter republikens sammanbrott, säga högt ut, att allt det, som de spanska arbetarna och bönderna förverkligade direkt på deras arbetsplatser, var organiserandet av en socialistisk regim? I dag skall världen mer än någonsin informeras om, att mitt under kriget mot den internationella fascismen uppbyggdes i Spanien en ytterst modern ekonomi på kollektiv grundval, ett samhällssystem, byggt på den sociala rättvisans grund.

Dessa två och ett halvt år ställde Spaniens arbetarklass i spetsen för den internationella arbetarrörelsen. Den sociala förändringen försiggick med ovanlig hastighet och med djupgående radikalism. Den tyska revolutionen, och även den ryska, ställdes i skuggan. Den internationella socialistiska rörelsen kan icke förbise den spanska erfarenheten. Det var den spanska arbetarrörelsens frihetliga karaktär, som gav folket elan. Varje framtida socialiseringsförsök kommer att tvingas ta hänsyn till det spanska experimentet.

För att finna en historisk parallell till den 19 juli måste man gå tillbaka till den 14 juli 1789. Den ryska oktoberrevolutionen och den 9 november 1918 i Tyskland, ha icke samma revolutionära betydelse som den 19 juli 1936 i Spanien. Både i Ryssland och i Tyskland var revolutionen en produkt av ett förlorat krig. Där fanns säregna psykologiska förutsättningar. Folket hade vapen när kriget var slut. Segern var lätt att uppnå. Situationen var helt annorlunda i Spanien. Militären reste sig mot folket. Arbetarna och bönderna hade inga vapen, de måste erövra dem. Stormningen av La Montana i Madrid, denna kasern, byggd på en backe, försvarad av fascistiska officerare och soldater med stora mängder moderna vapen, kan endast liknas med Bastiljens stormande den 14 juli 1789 i Paris. I båda fallen var det det arbetande folket, som med sina liv som insats, krossade reaktionens starka fästen. Parallellen kan fortsättas. Efter den 14 juli stormade de franska bönderna feodal-adelns borgar och brände de dokument, som feodaltherrarna återopade för att tvinga bönderna till dagsverken. Bönderna ville taga jorden, som de bearbetade med egna händer, i egen besittning. På denna dag tillfogades de adliga jordägarna i Frankrike ett ödesdigert slag.

I Spanien var situationen liknande. Den 19 juli och dagarna därefter ta bönderna storgodsägarnas och kyrkans jord. Den förklaras vara gemensam egendom, och det bildas lantarbetarkollektiver i och för jordens gemensamma bearbetande. Egendomsförhållandena på landet regleras efter nya sociala linjer. Denna aktion förblir en historisk händelse, den är ett exempel för varje framtida revolution.

Den spanska republiken besegrades, det spanska folket förtryckes på nytt. Deras kedjor äro tyngre i dag, deras lidande större. Men den 19 juli förblir en minnesdag av första ordningen i frihetens historia. Visserligen följde några år efter den 19 juli 1936 Francos seger. Men också efter den 14 juli 1789 följde den 9 thermidor. Reaktionen kom åter till herraväldet. Likväl ramlade den gamla regimen trots allt. Revolutionens frihetsanda bröt igenom.

Detta kommer också att ske i Spanien. Det som förstördes av den gamla regimen den 19 juli 1936 och det nya som uppbyggdes tiden därpå, efterlämnade djupa spår hos hela det spanska folket. Bönderna kommer aldrig att glömma, att jorden en gång tillhörde dem. Arbetarna kommer alltid att tänka på att de själva styrde hela samhällsmaskineriet under 2 1/2 år. Och detta kommer att upprepas med hjälp av den revolutionära anda, som segrade den 19 juli. Denna anda lever kvar i folkets hjärtan. Den kommer att giva det kraft att fortsätta det socialistiska uppbyggnadsarbete, som avbröts av Francos seger, men som icke kan omintetgöras.

Den spanska revolutionens sociala nydaning står som ett glänsande vittnesbörd om arbetarklassens konstruktiva duglighet. Kapitalisterna hade skjutits åt sidan, profitsystemet hade avskrivits, grunden var lagd till en socialistisk ordning där arbetarna voro sina egna herrar. Det ekonomiska livet låg trots allt i arbetarnas händer och syndikatens kontroll. Ingen annan socialistisk riktning har åstadkommit vad den spanska syndikalismen åstadkom. Att fascismen segrat för tillfället betyder ingenting emot den visshet som vunnits med det spanska experimentet:

Arbetarklassen kan likvidera kapitalismen och bygga upp en socialistisk ordning efter syndikalistiska linjer på frihetlig och federativ grundval.

Detta är den förvissning den spanska arbetarklassen skänkt världens proletariat. Spanien har bevisat, att syndikalismen icke är en verklighetsfrämmande teori, men att den står i intimaste samklang med verkligheten. Spanien har visat, att framtiden tillhör syndikalismen. Det är detta vi skola bygga på. Det är detta vi skola framhålla i vår propaganda. Syndikalismen skall segra.

Det Anarkistiska Biblioteket

Augustin Souchy
Den spanska revolutionens historiska betydelse
1939

Syndikalismen #8 1939

www.anarkistiskabiblioteket.se